

Aleksandra Welna

Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
welna136@wp.pl

Je li poljski jezik lijep? Poljski jezik po ocjeni studenata polonistike Sveučilišta u Zagrebu

Rad je posvećen pitanju ljepote jezika. Glavni je njegov cilj pokušaj odgovora na pitanje hoće li stranci prepoznati poljski jezik u estetskim kategorijama. Rezultati istraživanja provedenih među studentima polonistike Sveučilišta u Zagrebu imaju zadatak približiti mišljenje govornika drugoga slavenskoga jezika (hrvatskoga) temi ljepote/ružnoće poljskoga jezika u odnosu na njihov materinski jezik.¹

Ključne riječi: *ljepota jezika, poljski jezik, istraživanje, studenti poljskoga jezika*

0. Uvod

Jezik čini osnovu ljudskoga mišljenja, koja, s jedne strane, predstavlja sredstvo široko shvaćenoga dijaloga s drugim ljudima, dok s druge strane omogućuje izražavanje samoga sebe. Jezik nam pruža saznanja o dotičnoj zajednici – o njezinoj kulturi, mentalitetu, tradiciji, povijesti, djelujući kao jedinstveni nositelj svih ljudskih doživljaja prenošenih s generacije na generaciju. Kao jedan od glavnih elemenata društvenoga života jezik ispunjava mnogo funkcija. Oslanjajući se na teoriju kulture jezika, možemo izdvojiti sljedeću tipologiju funkcije jezika (Markowski 2009: 9–12):

- komunikacijska – zadovoljavanje komunikacijske potrebe
- ekspresivna – izražavanje samoga sebe i svojih stavova
- uvjeravajuća (impresivna, persuazivna) – širenje pozitivnih vrijednosti ili/ilaži i manipulacije
- stvaralačka (kreativna) – poticanje nastanka novoga stanja izvanjezične stvarnosti
- estetska – izazivanje estetskih osjećaja
- metajezična – govorenje/pisanje o samome jeziku

¹ Zahvaljujem Sabini Fučić na pomoći u prevođenju ovoga rada na hrvatski.

- spoznajna – interpretiranje svijeta oko nas, nazivanje elemenata viđene stvarnosti.

Funkcije jezika iz perspektive njegove uske povezanosti s kulturom predstavio je također Jerzy Bartmiński (2001: 18–19), a to su:

- humanizirajuća i socijalizirajuća funkcija – tretira jezik i kao sredstvo (nužno za komunikaciju) i kao materiju kulture, kojom se koriste beletristika, filozofija, religija, znanost i administracija
- spoznajna funkcija – shvaća jezik kao klasifikator, u kojemu je sadržana određena slika svijeta, i znanje o svijetu, pojavama i odnosima.
- kreativna funkcija – omogućava nastanak novih jezičnih obavijesti, stvaranje novih, često fiktivnih svjetova i zamisli.

Među funkcijama koje može ispunjavati jezik u društvenome životu pojavljuje se također estetska funkcija, koja se odnosi na veze jezika i vrijednosti (slika 1) (Bartmiński 2003: 64–66).

Slika 1: Tipovi odnosa između jezika i vrijednosti

U uvodu (*Słowo wstępne*) rječnika *Nowy słownik poprawnej polszczyzny* (Markowski 2002: IX–X) među vrijednostima² koje za govornike može predstavljati jezik, Andrzej Markowski (2002: IX) naveo je estetsku vrijednost, pišući o njoj:

Jezik je često shvaćan kao estetska vrijednost: nečija izjava može biti povoljno ocijenjena kao dobro iznesena, bogata, lijepa s obzirom na svoj oblik, dok druga može biti ocijenjena kao siromašna, nezanimljiva, takva koju se sluša s nelagodnom ili naporom.

² Autor navodi i analizira također uporabnu, spoznajnu, kulturnu, domoljubnu i etičku funkciju.

Jezik je često ocjenjivan kao „nemaran“, „ružan“, „vulgaran“, „agresivan“, ali također i kao „elegantan“, „profinjen“, „lijep“, „precizan“ i sl. Postoje izrazi „besprijekoran“, „lijep“, „precizan“ poljski jezik. Mišljenja koja se tiču vrijednosti jezika mogu biti motivirana emocionalno, voljno i racionalno. Na naše ocjene utječe mnogo čimbenika, među ostalim, stupanj jezične svijesti, razina znanja, osjetljivost, individualne karakteristike i sl. (Puzynina 1997: 93).

U ovome radu želim razmotriti pitanje ljepote poljskoga jezika. Koji elementi jezika, koja njegova svojstva utječu na to da ga se ocjenjuje lijepim? Ta razmatranja trebalo bi započeti definiranjem pridjeva *lijep* te određivanjem njegova mjesta unutar tipologije vrijednosti.

Prema etimološkome rječniku *Słownik etymologiczny języka polskiego* (Boryś 2005: 433) riječ „piękny“ (lijep, op. prev.) u značenju „vrlo lijep“ datira iz 15. st.; zapadnoslavenski oblik (u donjolужиčkome i gornjolужиčkome jeziku) *pěkný* znači „pristojan, poslušan, lijep, nježan, suptilan“; u češkome (*pěkný*) i slovačkome jeziku (*pekný*) znači „lijep“. Rječnici *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN* (Dubisz 2008: 135) i *Słownik języka polskiego PWN* (Szymczak 2002: 635–636) navode 5 značenja riječi „piękny“: 1. „koji se ističe ljepotom oblika, boja, zvukova i sl.“; 2. „koji ima veliku moralnu vrijednost“; 3. „koji ima najbolja svojstva svoje vrste, sorte i sl., koji predstavlja savršen primjerak svoje klase“; 4. „velik, reprezentativan, znatnih proporcija“; 5. „iron. bezvrijedan, nesposoban, grozan, ne onakav, kakav se očekuje“, međutim rječnik *Inny słownik języka polskiego PWN* (Bańko 2000: 67) sadrži čak 8 definicija: 1. „nešto što je lijepo, vrlo lijepo (također o ljudima)“; 2. „lijepi dani, trenuci, tada su kada se osjeća-mo sretno“; 3. „kao lijepo određujemo ono što je uzvišeno ili plemenito“; 4. „riječ lijep rabimo kad želimo naglasiti veličinu ili iznimnost nečega“; 6. „ako kažemo nekomu da nećemo nešto učiniti na lijepe oči (polj. *na piękne oczy*), izjavljujemo da nećemo to učiniti bez opravdanoga razloga.“ 7. „govorimo o lijepim riječima i lijepim riječama, imajući na umu uzvišene ili plemenite riječi koje nemaju pokrića u stvarnosti.“; 8. „govorimo šaljivo o lijepome spolu (polj. *pleć piękna*), rjeđe o ljepšoj polovici čovječanstva, imajući na umu žene“.

Prije nego što pokušamo odgovoriti na pitanje koji jezični fenomeni mogu biti prepoznati kao lijepi i što utječe na takvu, a ne neku drugu procjenu, valjalo bi smjestiti ljepotu unutar tipologije vrijednosti. U ovome radu prihvaćena je podjela vrijednosti koju je predložila Jadwiga Puzynina (1992: 40–41) (oslanja se na tipologiju Maxa Schelera):

Krajnje pozitivne vrijednosti	Konceptualno središte
transcendentne vrijednosti (metafizičke)	transcendentalno dobro, svetost
spoznajne	istina
estetske	ljepota
moralne	dobro drugog čovjeka
običajne	usklađenost s običajima
vitalne	vlastiti život
osjetilne (uključujući hedonističke)	užici

Krajnje negativne vrijednosti	Konceptualno središte
transcendentne vrijednosti (metafizičke)	transcendentalno zlo
spoznajne	neznanje i pogreška
estetske	ružnoća
moralne	nepravda prema drugomu čovjeku
običajne	nedostatak prilagodbe prevladavajućim običajima
vitalne	smrt
hedonističke	nesreća, bol

Kao što proizlazi iz predstavljene podjele, ljepota/ružnoća zauzimaju relativno visoko, treće, mjesto u hijerarhiji vrijednosti. Referirajući se na ranije nabrojene definicije³, mogli bismo svrstati ljepotu u moralnu (etičku) kategoriju, što bi značilo da je lijep također dobar, npr. lijepo djelo – dobro djelo (Grzegorzczkova 2003: 264–266).⁴

Uspjeh normativnoga jezikoslovlja na području vrednovanja, u okviru danoga jezičnoga sustava, predstavlja izdvajanje osam kriterija jezične ispravnosti⁵, koje je prvi predložio Witold Doroszewski (1950), a koji su u uvodu knjige *Nowe spojrzenie na kryteria poprawności językowej* (*Novi pogled na kriterije jezične ispravnosti*) (Markowski 2012: 8) definirani ovako:

(...) takvo mjerilo, čija primjena omogućuje ustanoviti može li dani element s određenoga stanovišta biti procijenjen kao poželjan, dobar ili u najmanju ruku prihvaćen – ili obrnuto: kao nepoželjan, loš, neprihvaćen. Zbroj nekoliko takvih pojedinačnih ocjena omogućuje donošenje opće ocjene.

Spomenuti projekt Andrzeja Markowskoga (2012: 7–8) daje prijedlog novoga pogleda i na definiciju kriterija jezične ispravnosti, kao i na definiciju pojedinih kriterija. Za potrebe ovoga rada valja se zadržati kod estetskoga kriterija, koji je postao predmetom analiza mnogih jezikoslovaca⁶ (Ciupińska 2012: 80–102). Prema Witoldu Doroszewskomu negativni osjećaji primatelja mogu biti izazvani neodgovarajućim odabirom leksičkih jedinica, koje bi trebale, kad su jedna do druge, stvarati zajedničku sliku – u skladu s pravilom da su najvažnije jasnoća i jednostavnost stila. Istraživači kulture poljskoga jezika pronalaze sklad i ljepotu iskaza, među ostalim, u usklađenosti s komunikacijskom situacijom, kao i u odabiru jezičnih sredstava koje će iskazu dati jedinstveni stil i emocionalnu obojenost. Štoviše, kao lijepe mogu biti ocijenjene i eufonijske osobine govora te stil iskaza, u kojemu će neizmjerno važno biti leksičko

³ Riječ je o definiciji: 2. „koji ima veliku moralnu vrijednost“.

⁴ Analiza 6 glavnih kontekstualnih značenja pridjeva *dobar* Renate Grzegorzczkove (u odnosu na shvaćanje Puzynine) upućuje na povezanost dobrote i ljepote (oba izraza odnose se na estetske i moralne vrijednosti).

⁵ To su: kriterij dostatnosti, sistemski kriterij, kriterij ekonomičnosti, kriterij kulturnog autoriteta, običajni kriterij, narodni kriterij, estetski kriterij i funkcionalni kriterij.

⁶ Małgorzata Ciupińska u poglavlju *Kryterium estetyczne* detaljno je analizirala aktualno stanje istraživanja, kao i prijedlog novoga pogleda na taj kriterij. Autorica se poziva, između ostalog, na istraživanja W. Doroszewskoga, S. Dobosiewicza, D. Buttlera, J. Puzynine.

bogatstvo i raznolikost, originalnost izražaja, jedinstvenost pojedinih elemenata te usklađenost oblika i vrste kontakta.

1. Ciljevi istraživanja

Navedena razmatranja jasno pokazuju da jezik podliježe vrijednosnoj ocjeni, da postoje čimbenici koji uvjetuju kvalitetu jezika, a pojedini njegovi elementi te sam sustav mogu biti smatrani lijepima, skladnima, kao i ružnima, površnima i sl. Glavni je cilj ovoga rada pokušaj odgovora na pitanje hoće li i stranci prepoznati poljski jezik u estetskim kategorijama. Koje će jezične pojave biti ocijenjene pozitivno, a koje negativno? Istraživanja koja sam provela imaju zadatak približiti mišljenje govornika drugoga slavenskoga jezika (hrvatskoga) temi ljepote/ružnoće poljskoga jezika u odnosu na njihov materinski jezik.

2. Metode i tijek istraživanja

Istraživačka anketa koju sam pripremila provedena je među 50 studenata polonistike na Filozofskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu (od 1. do 5. godine). Ispitanici su osobe obaju spolova u dobi između 19 i 27 godina koje se služe poljskim jezikom (na razinama A2 – C1). Polonistika na Sveučilištu u Zagrebu pripada dvopredmetnomu tipu studija, što u praksi znači da su studenti obavezni odabrati drugi, ravnopravan smjer, najčešće još jedan strani jezik.⁷ Ispitanici su izjavili da znaju (na razinama A2 – C1) sljedeće jezike: engleski, njemački, slovački, češki, ukrajinski, španjolski, talijanski, francuski, rumunjski, slovenski, bugarski, makedonski, turski, mađarski i ruski. Vrijedi također napomenuti da takav simultan tip učenja, kakav je dvopredmetni studij, sasvim sigurno daje anketiranim mogućnost usporedbe aspekata jezičnih sustava, koji podliježu njihovu vrednovanju. Pri ocjenjivanju jezika važnu ulogu ima i motivacija izbora pojedinih (studijskih, op. prev.) smjerova, što je povezano s osobnim stavovima studenata prema jeziku. Osoba koja studira dani jezik „slučajno“, tj. nije uspjela upisati neki drugi studij, koja nije imala nikakve konkretne preferencije i sl. zasigurno će imati drukčiji pristup od osobe koja je svjesno ili iz oduševljenja odabrala dani smjer. Na pitanje koji je bio razlog izbora studija polonistike, ispitanici su naveli, među ostalim:

- ljubav prema slavenskim jezicima
- kvalificiran profesorski kadar i zanimljive kolegije
- želju za studiranjem jezika sličnoga hrvatskomu
- interes za Poljsku

⁷ Osim jezičnih studijskih smjerova koje su studenti naveli, uz polonistiku, zastupljeni su i: povijest, filozofija, informacijske znanosti, povijest umjetnosti, etnologija, fonetika i komparativna književnost.

⁸ Anketa u Prilogu 1.

- mišljenja prijatelja koji su studirali polonistiku i koji su bili vrlo zadovoljni
- mogućnost zaposlenja
- melodičnost i zvučnost jezika
- osobna iskustva vezana uz Poljsku i Poljake
- slučajnu ili spontanu odluku.

Anketa koju sam provela podijeljena je na 3 dijela:⁸

- opći, koji se tiče jezika općenito, u kojemu su ispitanici zamoljeni da ocijene pojedine elemente jezičnoga sustava te izbor odrednica „lijepoga govora“
- vezan uz ljepotu/ružnoću poljskoga jezika te ocjenu elemenata poljskoga jezičnoga sustava
- koji se odnosi na ljepotu/ružnoću materinskoga jezika (hrvatskoga) te na ocjene elemenata hrvatskoga jezičnoga sustava.

3. Rezultati istraživanja

U tablici 1 prikazani su jezici koje su ispitanici smatrali lijepima, kao i motivacija izbora. Skupini u anketi pet najčešće spominjanih jezika pripadaju poljski, francuski, talijanski, španjolski i engleski. Gotovo kod svih navedenih jezika kao obrazloženje pojavljuju se: zvučni sloj (melodičnost, zvuk, intonacija, naglasak, zvučnost)⁹, međutim kod jezika koje su ispitanici najčešće odabirali, pojavljuju se leksički sloj (rječnik, frazeologija)¹⁰ te sintaktičke i gramatičke strukture¹¹. Učestalost pojavljivanja tih elemenata jezičnoga sustava jasno pokazuje da estetski kriterij, o kojemu je bila riječ u uvodu, ima svoj odraz u istraživanjima koje sam provela. Dok se estetski kriterij odnosi uglavnom na tekstove (pisane i govorene) (Doroszewski 1950), za ispitanike su estetska mjerila jezika također kultura, literatura i osobna iskustva povezana s učenjem jezika, što, s druge strane, humanizirajuću i socijalizirajuću funkciju čini vidljivima.

⁹ Zvučna razina nije navedena uz hrvatski i slovački jezik.

¹⁰ Leksička razina nije navedena uz hrvatski, makedonski, japanski, rumunjski, turski, slovački, ukrajinski i srpski jezik.

¹¹ Sintaktičke i gramatičke strukture nisu navedene uz španjolski, hrvatski, makedonski, rumunjski, turski, japanski, slovački, srpski i ukrajinski.

Tablica 1: Jezici smatrani najljepšima zajedno s obrazloženjem izbora

Jezik	Broj odgovora	Obrazloženje anketiranih
poljski	15 osoba	zvuk, osobno iskustvo, zanimljiva fonetika i sintaksa, suglasnici, zvučnost, naglasak, sličnost hrvatskomu, kultura, povijest, <u>melodičnost, umekšavanja</u>
francuski	12 osoba	zvučnost i tečnost, melodičnost, jasna gramatička pravila, težak izgovor, bogat rječnik, intonacija, zvučnost
talijanski	10 osoba	melodičnost, naglasak, zvučnost, intonacija, rječnik, sintaksa, osobna iskustva
španjolski	8 osoba	osobna iskustva vezana uz učenje, zvučnost, rječnik, intonacija, naglasak, frazeologija, melodičnost, kultura
engleski	7 osoba	nije kompliciran, zvuk, lako pamtljiv, zvučnost, gramatičke strukture, frazeologija, duga povijest, <u>zvučnost, sintaksa</u>
ruski	4 osobe	melodičnost, zvučnost, rječnik, zvuk, pismo, sintaksa
hrvatski	3 osobe	materinski jezik (osobni osjećaji)
makedonski	3 osobe	zvučnost, nedostatak padeža, nije sličan hrvatskomu, jednostavnost
rumunjski	2 osobe	bogata književnost, melodičnost
turski	1 osoba	neobičan, zvuk
japanski	1 osoba	egzotičan, intonacija, pismo
slovački	1 osoba	osobna iskustva povezana s učenjem jezika, <u>stalni kontakt s jezikom</u>
srpski	1 osoba	naglasak
ukrajinski	1 osoba	tečnost, zvučnost

Pretpostavku da elementi jezičnoga sustava podliježu vrijednosnoj ocjeni potvrđuju i podaci sadržani u tablici 2, prema kojoj velika većina ispitanika (48 osoba) smatra da jezik može biti lijep. To se odnosi i na jezike istražene u anketi (poljski i hrvatski).

Tablica 2: Može li jezik biti lijep?

	Da	Više da nego ne	Ne baš	Ne
Ljepota jezika općenito	48 osoba	————	1 osoba	1 osoba
Ljepota poljskoga jezika	36 osoba	13 osoba	1 osoba	————
Ljepota materinskoga jezika	31 osoba	13 osoba	3 osobe	3 osobe

Rezultati istraživanja koji se tiču mišljenja o temi lijepoga izražavanja u danome jeziku predstavljeni su u tablici 3. Za studente polonistike odrednice „lijepoga govora“, po redoslijedu učestalosti odabira, jesu: bogat rječnik, briga o fonetskoj, leksičkoj,

gramatičkoj i sintaktičkoj ispravnosti, poznavanje i vješta primjena pravila komunikacijskih konvencija, sporazumijevanje na danome jeziku, bez obzira na mogućnost pogreške te korištenje isključivo ispravnih gramatičko-sintaktičkih struktura. Kao što pokazuju dolje navedeni podaci, lijep govor za ispitanike ne znači nužno i besprijekoran govor. Briga o jezičnoj ispravnosti koja ne isključuje jezične pogreške ocjenjivana je više nego korištenje isključivo ispravnih struktura, koje je izabrao najmanji broj osoba. Estetske vrijednosti, u skladu s estetskim kriterijem, povezne su s bogatim leksikom, kao i s usklađenošću s komunikacijskom situacijom, što je ujedno i odrednica ljepote i sklada iskaza prema prije citiranim istraživačima kulture jezika. Štoviše, poznavanje i vješta primjena komunikacijskih konvencija veže se uz zadovoljavanje komunikacijskih potreba, odnosno uz komunikacijsku funkciju jezika.

Tablica 3: Što znači lijepo govoriti na stranome jeziku

Odrednice „lijepoga govora“	Broj odgovora
Imati bogat rječnik	50 osoba
Koristiti isključivo pravilne gramatičko-sintaktičke strukture	30 osoba
Paziti na fonetsku, fonološku, leksičku, gramatičku i sintaktičku ispravnost	44 osobe
Komunicirati na danome jeziku bez obzira na mogućnost pogreške	32 osobe
Poznavati i pridržavati se društvenih pravila komunikacijskih konvencija (obraci ponašanja u društvu, pravila koja se odnose na komunikaciju s obzirom na dob, spol i društveni status, jezični stilovi, regionalne jezične varijante i sl.)	43 osobe

U provedenome istraživanju studenti su zamoljeni da ocijene (ljestvicom od 1 – najmanje – do 5 – najviše) ljepotu pojedinih elemenata jezika općenito, zatim poljskoga i hrvatskoga jezika. Podaci dobiveni anketom smješteni su u tablicu 4. Najvišu srednju ocjenu, čak 4.86 dobili su intonacija, naglasak i zvučnost. Također su visoko ocijenjeni izravan kontakt s društvom koje upotrebljava taj jezik (4.32), leksik (4.28), osobna iskustva povezana s učenjem jezika (4.26), književnost i kultura (4.22) te frazeologija i idiomi (4.1). Dobiveni rezultati još jedanput pokazuju da mjerilo estetske ocjene ispitanika izlazi izvan okvira ocjene isključivo jezičnih elemenata (sustavnih, inovacijskih i tekstualnih), no to se u velikoj mjeri odnosi na osobna iskustva povezana s učenjem jezika, kontakte s društvom koje upotrebljava dani jezik te s literaturom i kulturom. Time ponovno postaje vidljiva ovisnost jezika i kulture, koja je ranije obrađena. Analizirajući ocjene pojedinih jezičnih elemenata, vidimo da je hrvatski ocijenjen više od poljskoga jezika samo s obzirom na kulturu i književnost, regionalne jezične razlike te povijest jezika. Utjecaj na visoku ocjenu poljskoga jezika ima vjerojatno i karakter ispitane skupine. Sudionici studija polonistike (i drugih filologija) na Sveučilištu u Zagrebu obrazuju se i na jezičnome i na kulturnome planu (<http://wp.ffzg.unizg.hr/zslav-proba/silabi-2/>¹²). Kontakti s izvornim govornicima

¹² Skupini jezikoslovnih kolegija pripadaju: Fonologija i povijest poljskih glasova, Fonolaboratorijske vježbe i transkripcija, Fleksija i semantika vrsta riječi, Povijest poljskoga književnoga jezika,

jezika mogući su, primjerice, zahvaljujući nastavi koju održavaju poljski predavači i lektori. Sudjelovanje u brojnim projektima studentske razmjene¹³ i terenska nastava u Poljskoj omogućuju studentima razvoj međukulturne osjetljivosti.

Tablica 4: Popis ocjena ljepote poljskoga i hrvatskoga te jezika općenito (na ljestvici od 1 do 5)

ELEMENT JEZIČNOGA SUSTAVA	SREDNJA OCJENA		
	Jezik općenito	Poljski jezik	Prvi jezik (hrvatski)
SINTAKSA	2,94	3,2	3
GRAMATIČKE STRUKTURE	3,08	3,38	3,08
LESIK	4,28	4,38	4,02
FRAZEOLOGIJA I IDIOMI	4,1	4,28	4,08
INTONACIJA I NAGLASAK	4,86	4,32	4,2
REGIONALNE JEZIČNE RAZLIKE	2,56	3,28	4,06
POVIJEST JEZIKA	2,58	2,88	3,02
OSOBNIA ISKUSTVA POVEZANA S UČENJEM JEZIKA	4,26	4,52	4,02
IZRAVAN KONTAKT S DRUŠTVOM KOJE KORISTI TAJ JEZIK	4,32	4,58	4,3
KNJIŽEVNOST I KULTURA	4,22	4,18	4,3

4. Zaključak

Nema nikakve sumnje da poljski jezik podliježe vrednovanju stranaca koji se njime koriste. Dobiveni rezultati jasno pokazuju da se za hrvatske studente poljski jezik nalazi na prvome mjestu među drugim stranim jezicima koje smatraju lijepima. Treba skrenuti pozornost i na činjenicu da se, osim elemenata jezičnoga sustava koje su analizirali jezikoslovci, kao što su leksik, sintaksa, frazeologija, fonetika i fonologija i sl., pojavljuju i druge odrednice koje svjedoče o ljepoti poljskoga jezika. Za strance vrlo veliko značenje imaju osobni doživljaji povezani s učenjem, kontakt s poljskim društvom, samim time i s poljskom kulturom, tradicijom i običajima. Psihološki čim-

Opisna tvorba riječi s elementima povijesti, Sintaksa poljskoga jezika, Poljska leksikologija i frazeologija, Poljska leksikologija i frazeologija, Poljsko-hrvatske translatološke teme, Suprasintaksa, Sociolingvistika, Pragmatika poljskoga jezika i obrada pragmatičkih tekstova, Jezični svijet osjeta u poljskome i hrvatskome jeziku, Metodologija jezikoslovnoga znanstvenog rada, Etnolingvistika, Kultura jezika poljskoga.

Skupini kulturno-znanstvenih i književno-znanstvenih kolegija pripadaju: Poljska kultura i civilizacija, Uvod u studij poljske književnosti, Poljska književnost do modernizma, Poljska književnost od modernizma do postmodernizma, Uvod u teoriju književnosti i čitanje književnoga teksta, Adam Mickiewicz, Poljska drama i kazalište, Opća povijest i teorija književnosti, Suvremeni poljski roman, Poljska u 19. i 20. stoljeću, Poljska književna kritika i znanost o književnosti (metodologija), Poljska poezija 20. st.

¹³ Ovdje nije samo riječ o međunarodnim programima studentske razmjene Erasmus i Ceepus već i o suradnji s poljskim fakultetima koju iniciraju metodičari i katedre za poljski jezik i književnost u Zagrebu.

benici povezani s učenjem jezika, koji utječu na motivaciju (Lipińska 2006), utječu na estetsku ocjenu jezika. Pri tome veliku ulogu ima također razvoj sociokulturne svijesti i međukulturne osjetljivosti (ESOKJ 2001: 96). Kao što pokazuju istraživanja koja sam provela, poznavanje i ispravno korištenje foničnoga, grafičkoga, leksičkoga i gramatičkoga podsustava tek u kombinaciji s kulturom, tradicijom i poljskim običajima gradi potpunu sliku jezika i utječe na pozitivan doživljaj stranaca.

Literatura

- Bańko, M. (ur.) (2000) *Inny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Bartmiński, J. (2001) Język w kontekście kultury, u J. Bartmiński (ur.) *Współczesny język polski*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Bartmiński, J. (2003) Miejsce wartości w językowym obrazie świata, u J. Bartmiński (ur.) *Język w kręgu wartości*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Boryś, W. (2005) *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków: Wydawnictwo Literackie.
- Ciupińska, M. (2012) Kryterium estetyczne, u A. Markowski (ur.) *Nowe spojrzenie na kryteria poprawności językowej*, Warszawa: Nakład Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.
- Council of Europe (2001) *Europejski system opisu kształcenia językowego: uczenie się, nauczanie, kształcenie*, Warszawa: CODN.
- Doroszewski, W. (1950) *Kryteria poprawności językowej*, Warszawa: Państwowe Zakłady Wydawnictw Szkolnych.
- Dubisz, S. (ur.) (2008) *Uniwersalny słownik języka polskiego PWN*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Grzegorzczukowa, R. (2003) Jeszcze raz w sprawie dobra i dobroci, u J. Bartmiński (ur.) *Język w kręgu wartości*, Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.
- Lipińska, E. (2006) Czynniki wpływające na proces uczenia się, u Lipińska, E. i Seretny, A. (ur.) *Z zagadnień dydaktyki języka polskiego jako obcego*, Kraków: Wydawnictwo UNIVERSITAS.
- Markowski, A. (2002) Słowo wstępne, u A. Markowski (ur.) *Nowy słownik poprawnej polszczyzny*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Markowski, A. (2009) *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Markowski, A. (2012) Wstęp, u A. Markowski (ur.) *Nowe spojrzenie na kryteria poprawności językowej*, Warszawa: Nakład Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego.
- Puzynina, J. (1992) *Język wartości*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Puzynina, J. (1997) *Słowo-wartość-kultura*, Lublin: Towarzystwo Naukowe Katolickiego uniwersytetu Lubelskiego.
- Szymczak, M. (ur.) (2002) *Słownik języka polskiego PWN*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.

Izvori s interneta:

<http://wp.ffzg.unizg.hr/zslav-proba/silabi-2/> (pristupljeno 5. svibnja 2014.).

Is Polish beautiful? The Polish language in the eyes of the students of Polish philology at the University of Zagreb

The article is devoted to the concept of the beauty of language. The main purpose is an attempt to answer the question whether the Polish language is considered beautiful by foreigners. The results of the research, conducted amongst students of the Polish philology at Zagreb University, will present the opinion of native speakers of another Slavic language (Croatian) on the aspect of beauty/ugliness of the Polish language in comparison to their native language.

Key words: *beauty of language, Polish language, research, students of the Polish philology*

ANKETA

Spol M ☐ Ž ☐
Dob _____
Godina studija _____
Studijske grupe _____

1. Koje strane jezike govoriš i na kojem si stupnju?
(A1 – elementarni stupanj, A2 – početni stupanj, B1 – temeljni stupanj, B2 – samostalni korisnik, C1 – napredni korisnik, C2 – vrsni korisnik)
2. Smatraš li da jezik može biti lijep?
 - a) da
 - b) više da nego ne
 - c) ne baš
 - d) ne
3. Što odlučuje o tome da određeni jezik smatraš lijepim? Svaki od navedenih elemenata ocijeni na skali od 1 do 5!
 - a) Sintaksa
 - b) Gramatičke strukture
 - c) Leksik
 - d) Frazeologija i idiomi
 - e) Intonacija, naglasak, zvučnost
 - f) Regionalna jezična različitost
 - g) Povijest jezika
 - h) Osobna iskustva povezana s učenjem jezika
 - i) Izravan kontakt s društvom koje koristi taj jezik
 - j) Književnost i kultura
 - k) Drugo
4. Što za tebe znači „lijepo govoriti“ na nekom stranom jeziku? Izaberi i označi 4 odgovora!
 - a) Imati bogati rječnik
 - b) Koristiti isključivo pravilne gramatičko-sintaktičke strukture
 - c) Paziti na fonetičku, fonološku, leksičku, gramatičku i sintaktičku ispravnost
 - d) Komunicirati na određenom jeziku bez obzira na mogućnost pogreške
 - e) Poznavati i pridržavati se društvenih pravila komunikacijske konvencije (obrasci ponašanja u društvu, pravila koja se odnose na komunikaciju s obzirom na dob, spol i društveni položaj sugovornika, jezični stilovi, regionalne jezične varijante itd.)
 - f) Drugo
5. Koje od jezika koje znaš smatraš lijepima i zašto? Navedi najmanje 2 objašnjenja.

6. Smatraš li poljski jezik lijepim jezikom?
- a) da
 - b) više da nego ne
 - c) ne baš
 - d) ne
7. Od navedenih elemenata poljskog jezika, koji ti se elementi najviše sviđaju? Svaki od navedenih elemenata ocijeni na skali od 1 do 5!
- a) Sintaksa
 - b) Gramatičke strukture
 - c) Leksik
 - d) Frazeologija i idiomi
 - e) Intonacija, naglasak, zvučnost
 - f) Regionalna jezična različitost
 - g) Povijest jezika
 - h) Osobna iskustva povezana s učenjem jezika
 - i) Izravan kontakt s društvom koje koristi taj jezik
 - j) Književnost i kultura
 - k) Drugo
9. Zašto si se odlučio/la na studij poljskog jezika i književnosti?
10. Smatraš li svoj materinski jezik lijepim?
- a) da
 - b) više da nego ne
 - c) ne baš
 - d) ne
11. Što odlučuje o tome da svoj materinski jezik smatraš lijepim? Svaki od navedenih elemenata ocijeni na skali od 1 do 5!
- a) Sintaksa
 - b) Gramatičke strukture
 - c) Leksik
 - d) Frazeologija i idiomi
 - e) Intonacija, naglasak, zvučnost
 - f) Regionalna jezična različitost
 - g) Povijest jezika
 - h) Osobna iskustva povezana s učenjem jezika
 - i) Izravan kontakt s društvom koje koristi taj jezik
 - j) Književnost i kultura
 - k) Drugo